

HOLLAND

34e jaargang * 2002

Archeologische Kroniek

Het terrein dat in die periode aan een onderzoek werd onderworpen was circa 50 x 20 m groot. Het was in elk geval in cultuur gebracht: op een aantal plekken konden eergetouws-poren worden blootgelegd. Daarnaast kwamen in het noordoostelijk deel van het terrein enkele greppels aan het licht die haaks op elkaar stonden en een aantal paalsporen. De greppels lijken een perceel te hebben afgebakend, waar de paalsporen zich bevonden (afb. 34). Acht van die palen konden in twee regelmatige vierhoeken worden geclusterd: waarschijnlijk zijn dat spiekers geweest. Het vondstmateriaal was niet goed bewaard gebleven. Dat zal mede zijn vanwege het zure veen dat zich op de cultuurlaag heeft gevormd. Niettemin werden, naast vele stukken kwarts en fragmenten van vuursteen, scherven aangetroffen met de zo kenmerkende grove kwartsmagering en zelfs een enkele met een stafband. Op grond van die gegevens kan worden gesteld dat het hier gaat om overblijfselen uit de middenbronstijd. Dat maakt meteen de vondst ook belangrijk: nog niet eerder zijn zo dicht aan de kust zulke oude bewoningssporen aangetroffen. Gezien de diepte op welke de sporen zich bleken te bevinden, zo'n 4 m onder huidig maaiveld, mag verwacht worden dat de rest van de nederzetting nog ongestoord in de bodem aanwezig is.

Gemeente Den Haag, Dienst Stadsbeheer, Afdeling Archeologie, J.A. Waasdorp

Dordrecht * Kolfstraat 10 | In het najaar van 2000 en het voorjaar van 2001 voerde het Dordts Archeologisch Centrum (DAC) een onderzoek uit op de locatie Kolfstraat 10. Het terrein bevindt zich 50 tot 100 m ten oosten van de Voorstraat. Deze straat vormt één van de hoofdstructuren van de middeleeuwse stad en ligt bovenop de voormalige oeverwal van de Thure(drecht). In later tijd werd deze oeverwal tot een waterkerend dijklichaam omgebouwd en deze functie heeft het nog steeds. Uit onderzoek dat onder leiding van H. Sarfatij plaatsvond op de oeverwallen langs het centrale water van Dordrecht, is gebleken dat de oudste bewoning hier was aan te treffen op zogenaamde huisterpen en dat een verdere ontwikkeling naar het achterland toe zich in fasen heeft voltrokken. Op basis van deze uitgangspunten werden de doelstellingen van dit archeologisch onderzoek geformuleerd. De eerste hangt samen met de mogelijke bewoning op huisterpen, hoewel we, gezien de afstand tot de dijk, niet al te hoge verwachtingen konden koesteren. De tweede hangt samen met het opwerpen van het dijklichaam en de ontwikkeling naar het oosten. Wanneer en hoe heeft zich dit proces voltrokken?

Omdat het oudheidkundig bodemonderzoek niet direct aan de Voorstraat plaatsvond, maar ver daarachter, werden geen huisterpen aangetroffen op de oorspronkelijke oeverwal die de Voorstraat ooit is geweest. Wel kon de voet van de dijk worden onderzocht, bestaande uit klei-, stro- en mestlagen die met houten palen op hun plaats werden gehouden. In dit pakket werd een laag puin aangetroffen, met daarin nog twee complete kloostermoppen (30/28 x 15/14,5 x 8/7 cm). Mogelijk behoorde deze puinlaag tot een gebouw dat hier omstreeks het midden van de 13de eeuw was opgetrokken. Bijna 36% van het aangetroffen aardewerk is te dateren in de 13de eeuw. Het gaat dan voornamelijk om proto- en bijna steengoed. Tot de mobiele vondsten behoren verder o.a. een leeuwtegel, een tuitpot van Maaslands aardewerk, een groot aantal fragmenten hoogversierd Vlaams aardewerk, proto-steengoed kannen en een kalkstenen vijzel, afkomstig uit de steengroeven van Caen (Normandië, F). Dit materiaal duidt erop dat hier in de 13de eeuw een huis met een zekere status stond.

Dit pakket werd afgedekt door een ophogingspakket van donkerbruine humeuze klei, af-

gewisseld met lagen schone grijze klei, vergelijkbaar met dat van het Statenplein dat in 1997 en 1998 archeologisch is onderzocht. De houten palen in dit pakket lijken deel uit te maken van een vroegere erfafscheiding. In dit pakket werden huis- en keldermuren ingegraven. De oudste bakstenen muren bevatten rode bakstenen van het formaat 25/24 x 12/11,5 x 7/6 cm. Zij maakten deel uit van een circa 8 tot 13,5 m diep en 4 m breed pand, dat achter een van de Voorstraatpanden was opgetrokken. De oudste muren worden gedateerd in de eerste helft van de 14de eeuw. In het pand was een waterput en een later ingebouwde kelder aanwezig, die later als beerkelder dienst deed. Omstreeks 35% van het aardewerk is in deze fase te dateren. De belangrijkste aardewerkcategorieën zijn steengoed, grijs aardewerk, Elmpter Waar, rood aardewerk en Andenne. Tot de mobiele vondsten behoren opnieuw veel voorwerpen van leer (schoenen, messchedes en een zwaardschede met fleur-de-lis-bestemming) en hout (schalen, kommen, nap, schotel), alsmede ruim 180 metalen voorwerpen (beslagstukken, gespen, messen, nagels, sintels, insignes en pseudo-munten). Het merendeel van het materiaal dateert uit de 14de eeuw, met een uitloper naar de eerste decennia van de 15de eeuw. In de afscheidsbundel voor Herbert Sarfatij is een uitgebreide beschrijving van het onderzoek opgenomen onder de titel 'Wonen bij Woerdenbach, een geïntegreerd archeologisch en bouwhistorisch onderzoek aan de Voorstraat 258 te Dordrecht' door J. Hendriks en A. van Engelenhoven.

Gemeente Dordrecht, Vakgroep Archeologie en Monumentenzorg, J. Hendriks

Goedereede – Ouddorp * Dorpstienden | Bij verkennend bodemonderzoek zijn op de locatie Dorpstienden in het centrum van Ouddorp (Gemeente Goedereede) archeologische waarden aangetroffen. Op de nieuwbouwlocatie werd vondstmateriaal aangetoond uit de periode van de 13de tot en met de 19de eeuw, dat behoort bij de (post)midleleeuwse dorpskern van Ouddorp. In de ondergrond werd op een basis van blauwgrijs zand met fragmenten van zeeschelpen een zandpakket van het Jonge Duin aangetroffen. Het Duin is in een jongere fase sterk begroeid geweest, waardoor een podzol tot ontwikkeling kon komen. Het duin is in een latere fase opnieuw overstoven. De top van het Jonge Duin is beroerd door menselijk handelen. In deze laag werd aardewerk (Andenne) aangetroffen dat op z'n vroegst in de tweede helft van de 11de eeuw te dateren is. De locatie lijkt vanaf deze periode in gebruik te zijn geweest als akkercomplex. Duidelijke sporen van bewoning konden niet worden aangetoond. Op het Jonge Duin is verder vanaf de 16de eeuw een bouwvoor ontwikkeld.

Synthegra Archeologie BV, E.E.A. van der Kuijl

Goedereede – Ouddorp * Hofdijkseweg 34 | Met hulp van de Historische vereniging 'De Motte' van Ouddorp is aangetoond dat de onderzoekslocatie als meldingsgebied op de Archeologische Monumentenkaart staat aangegeven. Bekend is dat in dit gebied de Hofstede 'Den Hofdijk' heeft gestaan. De verwachting was om resten van deze 14de-eeuwse Hofstad aan te treffen. Tijdens het verkennend en nader archeologisch bodemonderzoek op een tweetal plaatsen in het verlengde van de bestaande woning aan de Hofdijkseweg 34 zijn echter geen archeologische waarden aangetroffen. De eigenaar van het te ontwikkelen land heeft wel interesse getoond voor de historie van 'Den Hofdijk' en is van plan de oprijlaan en de binnenplaats van de Hofstad (bekend van oud kaartmateriaal) terug te brengen in de oude staat.

ArcheoMedia, Cynthia Nicholson-van der Plaats